

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Navrhovaný zákon o teste proporcionality v oblasti regulácie povolání (ďalej len „návrh zákona“) transponuje smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/958 z 28. júna 2018 o teste proporcionality pred prijatím novej regulácie povolání (Ú. v. EÚ L 173, 9. 7. 2018) (ďalej len „smernica (EÚ) 2018/958“). Návrh zákona všeobecne upravuje jednotlivé kritériá, podľa ktorých sa majú posudzovať budúce nové regulácie povolání, ako aj pripravované zmeny v rozsahu a obsahu regulácie doteraz regulovaných povolání.

Hoci uvádzané kritériá posudzovania existujú aj teraz a čiastkovo sú upravené v iných právne záväzných dokumentoch, ide o prvú ucelenú právnu úpravu venovanú len zásade proporcionality.

Zákon s komplexným obsahom posudzovania proporcionality v slovenskom právnom poriadku doteraz nebol. Ustanovenie podmienok upravujúcich prístup na trh, reguláciu prístupu k povolaniam a výkonu povolání, napríklad architektov, reštaurátorov, daňových poradcov, farmaceutov, lekárov, kominárov, stavebných inžinierov, veterinárnych lekárov, sestier a ďalších povolání (napríklad živností), je uvedené v príslušných právnych predpisoch. Trhovú reguláciu upravuje zákon č. 136/2010 Z. z. o službách na vnútornom trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zásada proporcionality je jednou zo všeobecných zásad práva Európskej únie, ktorá sa musí uplatňovať pri každom vnútroštátnom regulačnom opatrení, ktorého následkom je obmedzenie voľného výkonu povolania, voľného pohybu pracovníkov, slobody usadiť sa a slobody poskytovať služby na vnútornom trhu Európskej únie.

Požiadavka na povinný test proporcionality má za cieľ odstrániť existujúce neodôvodnené alebo neprimerané prekážky pri uplatňovaní základných práv a slobôd v členských štátoch.

Z hľadiska rozsahu povolání, ktorých sa týkajú pravidlá regulácie vo forme testu proporcionality, smernica (EÚ) 2018/958 zužuje na regulované povolania spadajúce pod smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2005/36/ES zo 7. septembra 2005 o uznávaní odborných kvalifikácií (Ú. v. EÚ L 255, 30. 9. 2005) v platnom znení (ďalej len „smernica 2005/36 v platnom znení“) a definíciu regulovaného povolania podľa zákona č. 422/2015 Z. z. o uznávaní dokladov o vzdelaní a o uznávaní odborných kvalifikácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 276/2017 Z. z. a zákona č. 359/2019 Z. z. (ďalej len „zákon č. 422/2015 Z. z.“), takže sa nevzťahuje na povolania regulované inými právnymi nástrojmi Európskej únie (napríklad na členov letovej posádky s preukazom spôsobilosti pilota ľahkých lietadiel, palubných sprievodcov a ďalších).

Regulácia povolání v Slovenskej republike sa týka všetkých štátnych orgánov príslušných na vydávanie vnútroštátnych regulačných opatrení pre jednotlivé povolania a vnútorných predpisov právnickej osoby, v ktorej registrácia alebo členstvo je podmienkou na výkon regulovaného povolania. V rámci prípravy novej regulácie a pri posudzovaní zmien v existujúcej regulácii povolania musí každý príslušný štátny orgán zabezpečiť riadne fungovanie trhu, zaručiť transparentnosť a vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov. Z toho vyplýva, že rezortne sa vykonanie testu proporcionality týka ministerstiev, do ktorých patria regulované povolania napríklad Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR pre pedagogických zamestnancov a pre reguláciu v športe (napríklad tréneri), Ministerstva

zdravotníctva SR pre zdravotnícke povolania (lekári, zubní lekári, sestry, fyzioterapeuti a podobne), Ministerstva dopravy a výstavby SR pre povolania v doprave (napríklad rušňovodiči, vlakový personál, letecký personál, autoškoly) a vo výstavbe (architekti, stavební inžinieri, záhradní architekti) a ďalšie. Ak ide o návrh zákona, ktorý predkladá poslanec Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“) alebo výbor národnej rady, vykonanie testu proporcionality nemá zabezpečovať príslušné ministerstvo, ale ten, kto návrh zákona predkladá. Obdobne to platí ak ide o vnútorné predpisy profesijnej organizácie.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, s ústavnými zákonmi, s nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky a s medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky vyplývajúcimi z medzinárodných zmlúv a z práva Európskej únie.

Návrh zákona nemá vplyv na rozpočet verejnej správy, vplyv na podnikateľské prostredie, sociálne vplyvy, vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu, vplyvy na životné prostredie, vplyvy na informatizáciu spoločnosti ani vplyvy na služby verejnej správy pre občana.